

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50
Helyben hazhoz fordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vülékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Lefelé.

Budapest, április 13.

A Sándor-utczában a népképviselő aganizál és igyekszik eljárszani még azt a kis reputációt is, a mije megmaradt. A nemzeti színházban, a melyhez egykor, hej de milyen régen, a nemzet napszámosai ingyen hordták a követ, a századvégi erkölcsök és leányok járnak. Most immár nem elég a házasságtörő asszonyokat oltárra emelni, be kellett mutatni, hogy a rothadás kezdődhetik már korábban is. A rothadás, a bomlás az, mi manapság az uralkodó elemek ideálja, törekvéseik célja.

A Kerepesi-út végén a »Makkhetes« templomának aranyos kupoláján játszik a tavaszi napsugár. A körutak fényes és kevésbé fényes kirakataiban szent képek és Kossuth portraik mellett egy egész sereg brosz, a melyek olcsó áron megtanítják reá a modern nemzedéket, milyen bolondság apává lenni, milyen dőreség elé nem vágni annak, hogy a sexualis örömeiből köteleességek is folyjanak. Benn a könyvárusoknál a hírhedt *Tristia* a legocsmányabb trágárságok halmaza, mit a katolikus és keresztény vallás ellen valaha olvastunk és hozzá a fő szabadelvű ujság egyik oszlopa ir ajánlást, dicsérve az író tehetségét, versei tüzes láváját, csak morálját nem, erkölcstelenségét azonban igen. A kir. ügyész alszik, a társadalom mulat és készül az ezredévre.

A törvényhozás tagjai ilyen atmoszférában tanulnak áldozatokat hozni a hazáért s ebben a mefiticus légkörben

engedik tönkre silányulni azt a boldogtalan nemzedéket, mely e századvégi erkölcsök közt nő föl. Beksics támadja a hitbizományokat, igyekszik reájuk bizonyítani, hogy irtják a parasztot. Aztán védi magát, hogy ő nem kívánja sem a papi javak sekularizációját, sem a latifundiások felosztását, de meg tesz mindent, hogy ez a törekvés a nemzet érdekében fekvőnek tűnjék föl. Pedig ő Bánffy tanácsosa, a mint mondják nem csupán ezimleg, hanem a valóságban is.

Mi alatt tehát künn a vidéken folyik a »parasztirtó« politika, az alatt benn a »ragyogó fővárosban« a plutokracia tűzhelyén magasabb ideálok készülnek átmenni a közéletbe. Itt nem paraszt, itt nemzetirtásról van szó, mert *pari passu* törekednek kioltni a vallást és az erkölcsöket s meggátolni a sexualis conceptiot. Ki áll jól róla, hogy ha így folyik a dolog, nem e fog ez is sikerülni.

Mindennek alapját egy fejvesztett gazdasági politika képezi, a melynek végső vágya egy helyre a fővárosba vonni össze mindent. Milyen nagy mértékben sikerült ez már addig is arra nézve álljanak itt a fővárosi statisztikai hivatal legutolsó adatai, melyek szerint a *fogyasztási adóból* 1894-ben az egész országban 66.8 millió, a fővárosban 14 m. frt folyt be, mi az egésznek 21%-a. A fővárosi házadó közel egyharmadát teszi ki az országosnak, de csakis a kivetésnél, mert a valóságban a 35 millió házbérjövetelemből csakis 19.1/2 millió van adó alá vonva, a többi adómentes. Aztán bámuljuk milyen szép paloták épülnek a Körutakon, míg

a vidéki városok elmaradnak. Ezen az új javaslat sem igen fog gyökeresen segíteni.

A nemzet, mint a katonai kimutatásokból kiderül testileg hanyatlik, csenevész. Vannak felső vármegyék, melyekből a katona-kötelesek közül a sorozásnál 40—50% hiányzik. Azok oda át ülnek, túl a sós-vízen a csillagos lobogó árnyékában élvezik az arany szabadságot. Helyüket nem tölti be az a nemzedék, mely Galiciától oly bőven omlik le reánk. Ez alatt nálunk szaporodnak a titkos tanácsosok és a gentry casinó kidobott virágai.

Csodálatos fejlődés az midőn a hamis kártyást a társadalom tudja polgári hallal büntetni, de nincsen szava azok ellen akik profanizálják mind azt, ami valaha szent volt a letűnt nemzedék szemében. Sokszor gondolkoztunk rajta mielőtt hajlik meg igazán, őszintén a mai reprezentatív férfiu és nem találtunk csak egyet, az *aranyborjut*. A pénzért tud tenni, fáradni, feláldozni mindent örömmel, habozás nélkül. Ez a haladás amire szert tettünk és a luxus amely kábítóan terjed mindenfelé. A perzsa szőnyegekől kezdve le a 6—7 krajczáros cigarettáig, amely már nem is drága a fölvilágosodott nemzedéknek. Deák Ferenczről tudva van, hogy nem szivott drágább szivart soha 6 krajczárosnál.

Aztán olvassuk Froude-at Angliának nem régen elhunyt csillagát és mint az Isten ítélet hangzanak nyugodt, higgadt szavai, elítélve mind azt, amit mi haladásnak tartunk.

»Tények bizonyítják, hogy a luxus szétbontja a társadalmat, meglazítja az

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az elveszett herczeg.

Irta: Henriette Beauchamps,

Kiterítették a vörös szőnyegeket a perronra és a nagy tömeg visszatartására felállították a korlátokat. A felügyelő csizmái majdnem természetellenes fényre voltak kikefelve, a kis lámpagyújtogatók pedig olyan arczczal jelentek meg, a mely mindent figyelembe véve, majdnem tiszta volt. Egy szóval: Charing Cros felülmulta önmagát.

— Mi ujság? — kérdezte az egyik alsóbbfoku vasuti hivatalnok a másiktól.

— Herczeg! — felelte a másik röviden. Herczeg, aki a kontinensre megy. Bár én is tehetném!

Az előbbi elgondolkodva valami hazafias melódiát füttyölt és csendesen rázta a fejét.

— Reményem, hogy nem ismétlődik a dolog, mely akkor történt, midőn a fiatal herczeg izérő Angliába jött át. Hallottál e valamit róla?

— Nem hallottam erről soha semmit, — mondá a másik. Annyi a dolgom, hogy nem hallgathatok a fecsegésre.

— Elbeszélem neked, ha tudni akarsz. — Közelebb lépett a másikhoz és elkezdett beszélni.

A kocsis még jó korán előállott. Nemsokára reá megérkezett a követség egyedüli képviselője

egy másik kocsi. A herczeg, a kire várakoztak, a legszigorubb incognitoban akarta Londont megtekinteni és azt kívánta, hogy érkezésénél ne történjék semmi olyan dolog, ami a czeremóniára emlékeztethetne. A közönséges személynovonattal jött Doverből.

Eppen a nagy harang alatt állott két férfiu beszédbe elegyedve.

— Szamárnak mondhat, Jim, ha nem sikerül. Az öreg Bob Creamo azt mondja, hogy a dolog olyan bizonyos, mintha már a zsebében volna a tizezer font sterling.

Ugyanekkor egy másik kocsis érkezett az indóház elé.

Öreg, simára borotvált arcú kocsis, a kinek kabátja kissé bő volt testéhez, ült a kocsis bakján. A kocsi fiatal, elegánsan öltözött és szép bajszú fiatal ember ült.

— Ez az. Látod azt ott a bakon? Ez Bob Creams. Menj és mondd meg neki, hogy a herczeg a vonat első kocsijának kupéjában van. Én majd megmondom az embereknek, a kik a perronon vannak, hogy a vonat végén kell lennie valahol.

— Mit kapunk, öreg ficzkó, — kérdezte a kissé pesszimisztikus Jim elgondolkodva — ha a dolog rosszul üt ki?

— Nem tudom, Norris! Még sohasem vállaltam el szerepet ilyen csinyben. De azt hiszem, hogy nem kapunk nagyon sokat. Azt fogják mondani, hogy nem akarták meggyilkolni.

— Ezt mondják? — mondotta Norris fejét vakarva.

— »A mit akartak, az csak a tizezer font sterling.« Menj, nézz utána a táblán, mikor érkezik meg a vonat.

Mr. Norris elment és visszajött azon jelentéssel, hogy a vonatnak öt perc múlva ott kell lennie.

— Jó, — mondotta a másik. — Én most csak Bobra akarok vigyázni, de a fiatal gyermek kocsijára vigyázz. Csak a fogadó terembe ne menjen, akkor minden sikerült. Mi azután követjük. Nemde ez a tervünk?

— Igen, ez az, öreg.

Elsiettek, elvégezték dolgukat és a követség kocsija a pályaudvar végére ment. Az érkező vonat most áthaladt a hidon és végre ott volt az indóház előtt. A csomaghordók összevissza futkostak, hogy átvegyék az utasoktól a koffereket, plaideket, utazó táskákat.

A fiatal, szép bajszú ember, a ki Bob Creamo kocsiján jött, gyorsan előre rohant, midőn látta, hogy az első osztályu kupéból egy fiatal ember arisztokratikus vonásokkal száll ki és körültekint mindenfelé, mintha segítséget keresne.

— Par ici, votre Altesse, s'il vous plait.

Mindketten a kocsisoz mentek, bezárták az ajtót és Bob Creamo — ez valószínűleg nem volt igazi neve a különös kocsisnak — gyorsan kihajtatott az állomás udvarából. A két férfiu, kik az előtt a harang alatt beszélgettek, gyorsan felugrottak egy másik kocsira és a meglepődésnek kifejezésével arcaikon követék az előbbi.

embert emberhez, osztályt osztályhoz kötő kapcsolat, gyűlöletet és bizalmatlanságot teremt. És újból máshol, a vagyon felhalmozása, naponta megújuló börtönével, nemzetközi (és országos) kiállításával ünnepélyes betetőzés gyanánt, ha egyáltalán haladásnak nevezhető, rossz irányban haladás.

Mi azonban szembeszállunk mindennel hiszen naponta egy tucsat megfizetett újság kiáltja fülünkbe, hogy mi haladunk és elhiszük gondolkodás nélkül, hisz annyira hiuk és rövidlátók vagyunk. Igen haladunk, de ha az élet mesterének s papjának az angol filosofnak igaza van — lefelé. Ez fáj, a miről nem tehetünk — de igaz.

A másik állítás édes, — de hazug. Választhatunk. T. N.

A választások tisztasága.

A kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat ügyében kiküldött bizottság ma fogja megkezdeni gróf Apponyi Albert módosítványainak tárgyalását. Nemesak az ellenzék soraiban, hanem a többség némely köreiből is nagy érdeklődés néz a bizottság tanácskozásai elé. Ez az érdeklődés főleg abban az irányban nyilvánul, milyen álláspontot fog a kormány elfoglalni a módosítványokkal szemben, s különösen mily határig lesz hajlandó elmenni annak biztosítása céljából, hogy a választások eredménye tiszta kifejezését képezze a választók akaratának. Az igazságügyminiszterium kebelében folytatott tanácskozásról azt halljuk, hogy ott a módosítványokból néhány nagyon fontos rendelkezést elejtendőnek tartanak, abból az állítólagos elvi indokból, hogy azok a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat keretében tárgyként fogva be nem illeszthetők. Ily rendelkezések volnának különösen azok, melyek a választói lajstromok korrekt összeállítására vonatkoznak, de viszont azok sorából is mellőzendőknek tartanak számos intézkedést, melyek tisztán a választási eljárással állanak kapcsolatban. Az utóbbiak eliminálására indokul azt hozzák fel, hogy azok kivihetetlenek. Sem az egyik, sem a másik indok nem állja ki a kritikát, ha ugyan komoly az a cél, hogy a választások tisztaságát kell

biztosítani. A kormány szándékaira különben nem sokára világot derítenek majd a bizottság tárgyalásai. Kormánypárti körökben az az elterjedt nézet, hogy ezen az országgyűlésen a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot a kormány nem fogja napirendre tűzni. Másfelől azonban bizonyos az, hogy a kormánypárt kebelében is igen számosan vannak, kik megengedhetetlennek tartják azt a választási eljárást, mely Nyitrán, Stomfán és Girálton követtetett.

A III. osztályu keresetiadók.

Széles körökben feltűnést kelt a pénzügyi közigazgatási bizottságnak egyik legutóbb hozott deciziója, a melyben himezés-hámozás nélkül kimondja, hogy a törvény ellenkező intézkedése folytán nem tekint alkalmazhatónak egy pénzügyminiszteri rendelet dispoziációját. A tartalmánál fogva is az adózó polgároknak, nevezetesen az üzletembereknek nagy számát érdeklő bírósági döntvény megállapítja, hogy törvényeink értelmében nincs határidőhöz kötve a III. osztályu keresetiadó tárgyának megszűnését követő időre kivetett adónak törlése iránti kérelem.

Ily határidőtől, ugymond a döntvény megokolása, a törvény megszorításával csak is egy pénzügyminiszteri rendelet szabta meg az adótárgy megszűnését követő tizenöt napot. Ez a megszorítás azonban határozottan ellenkezik a törvény célzatával, de az adótörvényekben lefektetett általános jogelvekkel is, mert az egyes adózók az üzlet megszűnése napjától számított időre föltétlenül biztosított adótörlesztés iránti törvényes joguktól csak azért, mert üzletük, vagy haszonhajtó foglalkozásuk megszűnése az illetékes pénzügyi hatóságnak bizonyos idő alatt bármilyen tudomására nem jutott, jogsérelem nélkül meg nem foszthatók. Miután tehát, folytatja a döntvény megokolása, hazai adótörvényeink a III. oszt. keresetiadónak a szóban forgó esetben való törlése iránti kérelmet határidőhöz egyáltalán nem kötik; miután az 1883. XLIV. tc. az adózók részére föltétlenül biztosítja az adótárgy megszűnése esetén a törlést; s miután az 1889. XXVIII. tc. az előzőleg kelt pénzügyminiszteri rendeletben meghatározott határidőt nem vette föl rendelkezéseibe s így ez a később hozott törvény sem szorította meg az

előbbinek intézkedéseit: a pénzügyi közigazgatási bíróság a miniszteri rendeletben adótárgy megszűnése esetén az adó törlése iránti kérelem beadására történt megszabását a határidőnek a törvényes rendelkezéssel szemben alkalmazhatónak nem tartja.

A szegedi mandátum.

A szegedi függetlenségi és 48-as polgárok egyhangulag Polezner Jenőt, az ottani függetlenségi és 48-as párt elnökét jelölték. Az e hónap 28-ikán tartandó képviselőválasztásra a Kossuth-frakció Papp Eleket és Nánassy Ödön képviselőket fogja kiküldeni bizalmi férfiakul.

Vilmos Császár Bécsben.

A hármasszövetséget alkotó államok uralkodóinak évenkénti találkozója, mindig ünnepélyes kifejezése annak, hogy a hármasszövetség, mely az európai békének fentartására üdvös befolyást gyakorol, zavartalanul fenáll. A népek örömmel üdvözlik e fontos találkozásokat, mert ebben a békének különös biztosítását látják. Jóllehet a felhivatalos lapok hangoztatták, hogy Vilmos német császár jelenlegi utazásának nincsen semmi politikai célja, azért különös tekintettel az elmúlt eseményekre mégsem lehet e találkozásokról a különös jelentőséget elvitatni.

Mert éppen az elmúlt események mutatták, hogy mily fontos tényező a hármasszövetség Európa államainak életében. Másrészt pedig a viszonyok különös alakulása következtében olyan hírek keletkeztek, melyek szerint azon kötelek, melyet a három nagyhatalom között a hármasszövetség tart fenn, meglazult volna.

A hármasszövetség határozó befolyását az európai politikára láttuk az eredmény felkelések alkalmával, midőn a keleti kérdés nehézségei nagyon is fenyegették Európa békéjét és csak Goluchovszky fellépése hozta ismét nyugalomba a megzavart egyensúlyt. De világos,

— Azt mondhatom, hogy nem láttam herceget kiszállani a kocsiból, uram, — mondotta a rendőr az attachéhoz, a ki a követség kocsiján érkezett meg. — Talán egyedül ment el a hotelbe?

Az attaché zavarban volt és kijelentette, hogy ezt egyszerűen lehetetlennek tartja, mert a herezeg Doverből táviratozott, hogy megérkezik.

— Kofferei itt vannak, de hol van ő? — mondotta az állomás felügyelője.

Miután éppen ezt nem tudták a többiek, tehát nem kapott feleletet.

Hízen nem olvadhatott szét a levegőben, — mondotta nagy bölesen az állomásfőnök. — Legjobb volna, ha elmenne a hotelbe megnézni, ott van-e és azután jöjjön vissza.

Az attaché bosszankodott, hogy a herezeg eltűnése most dolgot okoz neki, gyalog elment a hotelbe és csakhamar visszatért lihegve. — Senki sincs itt! — kiáltotta. — Sem ő fensége a herezeg, sem szolgálja nincs itt. Ő fensége eltűnt.

— Well, akaszzanak fel, ha itt van! — mormogta az állomás felügyelője, de tulajdonképpen nem mondotta ezt komolyan.

A lapok különkiadásai óriási betűkkel hozták a szenzációs hírt: »Az elrabolt herezeg. Anarchiztikus merénylet.«

A legmerészebb híreket közzétették a rendkívüli esetről és a közönség mohóan kapkodta el a számokat. Valósággal veszekedtek az újságo-

kért és minden művelt társaságban kizárólag csak erről beszéltek. Az intervívolók egész serege ostromolta meg az állomás helyiségeit és kikérdezték az állomás főnöktől egészen az utolsó lámpagyújtógató gyerekig mindenkit, a ki csak a legesekélyebb mértékben összefüggésben állt ez esettel.

Az alkalmi fényképészek egész csapata lefényképezte a hely minden zugát. A hotelekben nem tudtak meg semmit sem, hasonlóképpen a követségnél sem, de azért a követség előtt nyugodtan várakozók mégis bizonyították, hogy már egész esomó távirat érkezett meg és ez elég volt arra, hogy e tényt is a kellő komolysággal a reggeli lapokban husz harmincz sorban tárgyalják.

Végre este 10 órakor elmentek mindnyájan baza.

Körülbelül 11 óra volt, midőn azon férfiak egyike, kik reggel követték a herezeg kocsiját, visszajött az állomásra és ismét odaállt a nagy barang alá. Két percet azután hozzácsatlakozott Brading, a felügyelő selyem sapkájával fején, a fehér atlaszszalaggal és kényelmesen szitta el szivarját.

— Jöjjön át a bírőba, Norris, — mondotta, midőn felismerte emberét — ott nyugodtan beszélhetünk ügyünkről.

— Nem, nem. Ne a bírőba. Itt is megbeszélhetjük. Megkapta táviratomat?

— Igen.

Mr. Norris körülnézett és egy pillanatilag hallgatott.

Ezután fürkészve tekintett a felügyelőnek nyugodt arcára.

— Ha ezt hiszi, hogy érdemes vele fáradozni, úgy határozottan megmondhatom, hol —

— Nos, nos?

— Hol van ez órában az elveszett herezeg?

— Hogyan? — kiáltotta izgatottan Brading, a felügyelő. — Igaz ez?

— Istenemre, igaz, — mondotta Mr. Norris jámbor tekintettel az ég felé nézve.

— Valamit akarok magának mondani, Norris. Ha a herezeg csakugyan olyan a maga fajtájából való emberek kezében van, — és maga elvezet e helyre, úgy gondoskodni fogok róla, hogy nagy jutalomban részesüljön.

— All az alku! — mondotta Mr. Norris. — Nem akarok semmit e vörös gazemberekkel. A mi sok, az sok. Nagyon is szemtelenül garázdálkodnak. Nem ismernek határt, csakugyan nem ismernek.

— Sulyosan megfogjuk őket büntetni, — mondotta hangsúlyozva a felügyelő.

— Én is azt hiszem! — Nos tehát hallgasson reám. Így történt a dolog.

És Mr. Norris folytonosan idegesen körül nézve részletesen elbeszélte, hogyan határozta el néhány olasz anarchista, hogy valami herezeget, mindegy akármelyiket, elfognak és hogyan jöttek a gondolatra, hogy éppen

hogy az osztrák-magyar külügyminiszter fellépése nem jár ily eredménnyel, ha ez akciónak nem a hármasszövetség kölcsönöz különös súlyt.

E jótékony befolyás az európai politikára teszi oly fontossá a hármasszövetséget és ezért mindenünnen örömmel üdvözlők azon jelenségeket, melyek a hármasszövetség megszilárdulására és változatlan fennállására engednek következtetni. Ezért mindenütt a legnagyobb megelégedést kelti fel Vilmos császárnak látogatása szövetségeseinél. Ezzel egyszersmind teljesen alaptalanoknak bizonyultak azon hírek is, a melyek szerint Olaszország az afrikai vereségek következtében nem viselheti már el azon kötelezettségeket, a melyek a hármasszövetség folytán rá háríthatnak s így fel kell hagynia az európai politikában nagy hatalmi befolyásával. Vilmos császár szíves fogadtatása Velenczében fényesen megegyezik ez álhírekkel és Olaszország ezentúl is részt fog venni a hármasszövetség üdvös munkájában, az európai béke biztosításában.

A berlini »Nationalzeitung« írja, hogy a hármasszövetség megújítása már bevégeztetett volt még, mielőtt a császár Velenczében volt, az európai politikában sem történtek olyan események, melyek különös fontosságuknál fogva különös intézkedéseket szükségelnének, mindazonáltal az uralkodók mostani találkozása alkalmával bizonyára ismét szönyegre kerülnek azon kérdések, melyek Soluchovszky gr. külügyminiszter berlini látogatásának tárgyát képezték.

A hármasszövetség célja nem az egyik vagy másik állam hatalmának kiterjesztése, hanem Európa térképén a mostani határoknak megőrzése, a béke fentartása.

Különös fontossággal van e dolog Magyarországra is, mert nálunk éppen most folyik a regeneráció munkája és így különösen szükségünk van azon békére, a melyet számunkra a hármasszövetség biztosít.

*

most próbálják meg. Elbeszélte az előkészületeket, a melyeket tettek és hogyan sikerült a dolog.

A herceget most egy rejtett helyen fogva tartják és mostan vagy két hétig akarják maguknál tartani, hogy így szép összeg pénzt kicsikarhassanak.

— Mint váltság díjat akarják ez összeget?

— Igen. Ezek a merész fickók mindenre el vannak készülve és ha nem kapnak pénzt, úgy »dolgozni« fognak.

Mr. Norris megnevezte a díszes társaság tagjait, odaadta a címet és elmondott mindent, a mit tudott. A felügyelő pedig mindent bejegyzett könyvecskéjébe.

— Nos tehát, — mondotta Mr. Norris kíváncsian — mit kapok ezért?

A felügyelő megfordult és oda hívott egy embert, a ki bizonyos távolságban állott tőlük.

— Nem kell ugyan bezárnia ez embert, — mondá, — de egy óráig tartsátok itt, egy-két pohárral meg is kínálhatjátok.

— Mr. Brading — mondotta Mr. Norris elkeseredve — hát illik ez, hogy —

— És ha egy-két hét múlva hozzám jön, úgy kap tőlem egy-két font sterlinget is.

— Egy-két fontot! — kiáltotta Norris panaszkodva. — Mindezek után! De gondolja csak meg! Megérkezik egy herceg, a kit elrabolnak és én meg mondom, hol van és ön egy-két fontot ígér nekem! Egy herceg, egy valóságos

Vilmos császár, Auguszt császárnéval és a két herceg tegnap érkeztek meg Bécsbe, a hol Ő Felsége és a királyné nevében Mária Jozefa főhercegnő fogadták a magas vendégeket. Mindjárt a megérkezés után Ő Felsége a hofburgban bemutatta az udvari és állami méltóságokat. Bánffy bárót Vilmos császár a következő szavakkal szólította meg: »Nemde, még nem láttam excellenciádat?« mire Bánffy válaszolt: Még nem volt szerencsém, hogy Felségednek bemutatlak volna. Délután 1 órakor Vilmos császár meglátogatta a főhercegeket, Auguszt császárné pedig a főhercegnőket.

A kis hercegek délután 3 órakor sétakocsizást tettek a városban. A császári pár a német nagykövetnél jelent meg a reggelinél. Délután öt órakor Vilmos császár magánkihallgatáson fogadta a főbb méltóságokat, ezek között Bánffy is. Az ebédnél a német császárnő és Mária Jozefa főhercegnő foglalták el a díszhelyeket. Vilmos császár Mária Jozefa főhercegnő mellett, Ő Felsége pedig a német császárnő mellett ült. Az ebéden jelen voltak számosan az udvari és állami méltóságok közül. Este nyolcz órakor a német császári pár, Mária Jozefa főhercegnő és Ő Felsége megjelentek az udvari operában, a hol Goldmark legújabb operáját nézték meg. Ő Felsége királyunk Frigyes Vilmos német trónörökösét és Eitel Frigyes herceget cs. k. hadnagyokká nevezte ki.

*

Vilmos német császár — a Bud. Tud. értesülése szerint Goluchovszky külügyminiszternek a fekete sasrendet, a mi királyunk pedig Hohenlohe német birodalmi kancellárnak az aranygyapjas rendet adományozta.

királyi herceg és ön ilyen csekélységet mer nekem ígérni. Ugy látszik, — mondá Norris elkeseredve — manapság már nagyon olcsók a hercegek.

— De nézze csak, Norris, — mondotta Brading, a New-Scotland-vasút felügyelője mintegy bocsánatot kérve — a dolog úgy áll. A mit maga itten nekem elbeszél, azt mi már régen tudtuk s azért a herceg már Cannon-streetben kiszállt és a földalatti vasúttal megérkezett. A fiatal ember, a kit önök Bath-stredbe vittek, Peron felügyelő, a ki nagyon sok nyelven beszél és ha csak egy óráig használja szemeit és füleit, úgy —

— Ah! — mondotta Mr. Norris kezével homlokára ütve. — Vigye el az ördög!

A csomaghordó befejezte elbeszélését.

A tömeg a korlátok mögött egy más lábára hágtott, csak hogy egy pillanatra is lássa a herceget.

A mozdony nagy füstöt eregetve megindult és elhagyta az indóházat.

A riporterek feljegyezték a személyzetben lévő neveit, nők, a kik a korlátokra felálltak legyezgettek felhevült arcukat.

— De honnan hallod te mindezeket? — mondotta ez — a ki az egész elbeszélést végighallgatta. — Én sohasem hallottam semmit.

— Ezt akarod tudni? — mondotta a másik, miközben szemeivel jelentősegteljesen bólintgatott.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Április 15.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schöber Ernő, Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Lukács László, Wlassics Gyula, Dániel Ernő.

Elnök délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bejelenti Boros Béni a boros-jenői kerület képviselőjének elhunytát. Indítványozza, hogy a ház jegyzőkönyvéleg adjon részvételnek kifejezést.

Dániel Ernő keresk. miniszter: Az orsz. statisztikai hivatal elhelyezése céljából emelendő épületekre vonatkozólag törvényjavaslatot nyújt be.

Kiadják a bizottságnak.

Interpellációt jelentett be Papp Elek a szomszédos forgalom tárgyában. Az ülés végén fog megtétni. Ugyancsak az ülés végén terjesztik elő Várady Károly és Hévízy János a múlt szombaton elmaradt interpellációikat.

Következik a napirend:

A pénzügyminiszteri tárcza költségvetésének általános tárgyalásán,

Láng Lajos, előadó: A költségvetés ismeretése után azt elfogadásra ajánlja.

Molnár József: Először foglalkozik a mezőgazdasági válsággal, melyet nagy mértékben elősegít az is, hogy állami ártéri és más mindefféle adó ezimén nagy teher nehezedik a gazdaközönségre, amihez járul még az is, hogy a kormány az adóknak arányos és méltányos kivetéséről nem gondoskodik. A földadót a jelenlegi viszonyok mellett túlmagasnak tartja s kéri a minisztert, gondoskodjék, hogy a föld adó minél előbb leszállítsák. Szól ezután a fogyasztási adókról, főleg pedig az eljárásról, melyet az adók behajtása körül követnek. A fogyasztási adónak a behajtásánál előforduló jelenlegi állapotokat tarthatatlannak tartja. Leghelyesebbnek tartaná, ha az adókat vagy a községi előjáróságok, vagy az állami községek szednék be, nem pedig a fogyasztási adóbeírók, akik a közönség szíjpolozására minden módot felhasználnak és az adóbeírók sokszor törvénytelenül is szednek be adókat. Már most jelzi, hogy ez állapot javítására irányuló határozati javaslatot fog benyújtani.

Érinti röviden azon jelenségeket, amelyek a pénzügyi kormány politikájának körvonalait mutatják; a melyek nem valami tulverőek. A valuta-szabályozás eszméjét helyesnek tartja, s csak azt kifogásolja, hogy a kormány e nagyszabású akcióba bele ment, anélkül, hogy a keresztülvitelhez szükséges eszközökkel rendelkezett volna. Mikor az előbbi kormány az aranyvalutát fogadta el, akkor nagy hibát követtek el. A hiba ott kezdődött, hogy a kormány a szabályozáshoz szükséges aranyszükséglet fedezéséről kellő időben nem gondoskodott. Mikor a valuta-szabályozást megkezdtek, akkor az előző kormány — úgy hiszi — kissé könnyelműen járt el. Nem gondoltak előre, s most a valuta-szabályozásnak kifolyása némileg a közgazdasági válság, a mezőgazdasági termények alacsony ára. Szól ezután az osztrák-magyar bankról, melynek célja csupán az, hogy minél nagyobb osztalékot fizethessen, s melynek vezérő férfiai nem legjobb indulattal viselkednek a magyar mezőgazdaság iránt. Amint a közös vámterület csak kárára van a magyar közgazdaságnak, úgy lehetetlen, hogy egy közös osztrák-magyar bank előnyére volna a mi közgazdaságunknak. Az osztrák magyar-bank csak nemrég is fél százalékkal emelte a kamatlábat, s hogy tovább ne emelje, a magyar pénzügyminiszter tetemes összeget volt kénytelen a bank rendelkezésére bocsátani. Az osztrák-magyar bank csak a nagy pénzembereknek ad hitelt, míg a kis gazdák csak közvetítésekkel 8—10 százalék mellett kapnak kölcsönöket. Ily körülmények között azután természetes, hogy a hitelre szoruló magyar gazdák nem tudnak boldogulni.

Meg van győződve arról, hogy a magyar pénzügyek rendezésére nincs más mód, mint egy önálló magy. jegybank alakítása, ami nem

is tüközik nagy nehézségekbe, mert ha a kormány megadja erre az engedélyt, 24 óra alatt együtt lesz a szükséges tika. Ilyen önálló bankra nincs szükségünk, amely kizárólag a magyar közgazdasági érdekeket szolgálja.

Az osztrák magyar-bank ami közgazdasági viszonyaink ellen dolgozik, épen úgy, mint a nagy osztrák gyárak is, mely legutóbb megtagadnak Magyarországtól minden hitelt. Egyenes támadás ez Magyarországi közgazdasági viszonyai ellen, s világos jele annak, hogy az osztrákok kapzsisága minden eszközt felhasznál arra, hogy a magyar gazdákat ujjai között forgathassa, míg ezek, belefáradván a küzdelembe, a saját magok rovására belemennek mindenbe, mi az osztrák érdekeit mozdítja elő. Két határozati javaslatot nyújt be a maga és pártfelei nevében. Az egyikben utasítatni kívánja a pénzügyminisztert, hogy ahol csak lehet, a fogyasztási adókat, ne szedhesse be bérlok útján, de ahol erre mégis kénytelen, ott nyilvános árverés útján kösse meg a bérleti szerződést és semmi esetre se engedje meg, hogy valamely községben ugyanazon egyén többféle fogyasztási adót vehessen bérbe, másik határozati javaslatában utasítatni kívánja a kormányt, hogy egy önálló magyar jegybank felállítására tegye meg a szükséges lépéseket. A költségvetést általánosságban sem fogadja el. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.)

Neumann Ármán: A föld adóval foglalkozik, melynek kivételése nem méltányos, mert különbözteti meg a művelési ágakat, melyek pedig ugyanazon ügyében is különböző eredményeket mutatnak. De meg nem is arányos a földadó, mert a kis gazdákra aránylag sokkal nagyobb terheket ró, mint a nagybirtokosokra. Ezután a III. oszt. kereseti adó kivételével foglalkozik, amelynek kulcsa túl magas, s amellyel aránytalan. mert a nagyobb jövedelem után gyakran kisebb adót vet ki s viszont. Végül arról szól, hogy a mi egyenes adórendszerünk egészen rossz, azon javítani kell, de mostani viszonyaink között természetesen nagyon óvatosan kell hozzáfogni a reform keresztül viteléhez a költségvetést elfogadja.

Elnök: az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Helffy Ignác határozati javaslatot nyújt be az önálló jegybank felállítás ügyében, **Várady** interpellációt terjesztett be, a melyben kikel a kiállítás bérlet jegyeinek drágasága ellen. **Papp Elek** szintén interpellál és arra kéri a kereskedelmi minisztert, hogy a szomszédos forgalmat tegye olcsóbbá. **Dániel** kereskedelmi miniszter megígérte, hogy lehetőleg eleget fog tenni Papp kívánalmainak. Az elnök az ülést két órára bezárja.

Az új városház tervei.

Nagyvárad, április 15.

Az új reáliskola-épület pompás, szabadon álló tornacsarnokában ki vannak állítva az építendő városháza pályatervei. A közönség daczára a hely félreeső voltának s a czudar időjárásnak, nagy számmal keresi fel az érdekes kiállítást. Talán nem lesz érdektelen egy kis szemlét tartani magunknak is a tervek fölött.

A bejáratától jobbra első terv a **Város c z i m e r** jellegű. Pompás, gazdag barokkpallota ez, a homlokzaton hagymafedelű toronnyal, eredeti hatásos diszítéssel. A második terv **Megoldás** jellegű visel, mely ezuttal inkább ómenné lett, mert kevés eredetiséggel oldotta meg föladatát. A Körös-utca és Kispiaç sarkára tornyot tervez, de azt is nagyon chablonszerű renaissance formákkal építi föl. A homlokzat is egyhangú, unalmas, a nagy korinthetai féloszlopok aránytalanul hosszuk és vékonyak.

Nagy érdeklődéssel néztünk a **Patricius** jellegű terv elé, amely sorrendben a harmadik. Azonban a sokat emlegetett doge-palotából nem igen láttunk rajta egyebet, mint a középső csucsives olasz legiót, mely különben Velence egyéb középkori palotáin is szerepel, pl. a **Cá-Doron**. Az épület alapdispozíciója, sőt egész homlokzata is minden ízében modern, egyálta-

lán nem stilszerű, különösen a homlokzat háromszögletű oromzata, s a sarki torony nem, amely alsó felében félig-meddig román, felső részén csaknem barokk, sőt, mintha az olaszii templomtól kérte volna kölesön toronysisakját!

Megvalljuk, ez a terv híréhez képest nem nagy benyomást tett ránk daczára, hogy az egyik átmetszeti kép élénken élénk állítja a városi gyűlést, egy másik a polgári házasságkötést. A följáró alatt még a felkendőzött paripák, meg a hintó is le van festve. Hisszük azonban hogy ez sok liberális szívet mélyen meghatott.

A következő, jellegtelen, csucsives stílusú terv föltétlen dicséretet érdemel, habár egyáltalán nem tartozik a hatásos tervek közé. Rendkívül finom izléssel alkotott homlokzata van a háromszögletű oromzat egyes formái eredetiek és sikerültek, színhangulata pompás. Legalkalmasabb e a kivitelle az nem tudjuk, de kétségtelenül a legművészibb alkotás. Az ötödik tervről jobb ha hallgatunk. Inkább maradjunk meg a mostani disztelen épületben, hogy sem ilyen szegénységi bizonyítványt állítsunk ki a nagyváradai építészetről. A hatodik az **Ezer év** jellegű rendkívül impozáns homlokzattal két toronnyal s négy tiate renaissance kettős loggiával pompáz, csak azt nem tudjuk hová teszi a művész ezt az óriási homlokzatot? A hetedik **Magnum Varadinum** jellegű részben renaissance stílusban van tervezve, kupolája tetejéből azonban egy a szegedi városházatoronyhoz veszedelmesen hasonlító barakk alkotmány nő ki, amely ott csaknem komikus hatást teszen. A nyolcadik terv, **Sz. László I.** jellegű góth stílusú városházat tüntet élénk. Már homlokzata is kiellen és szegényes, teteje az otrombaságig magas, oldalhomlokzata, az meg halálalig unalmas. Rendkívül festői a **Sz. László II.** jellegű terv. A homlokzaton egy kupola, a körös-utcai oldalon pedig a magas torony pompázik. A körös-utcai homlokzat kissé egyhangú. Belseje gazdag rococo-diszítéssel van tervezve.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 19. A Szigligeti-társaság rendes évi közgyűlése.
22—25. Fősorozás a tűzoltó őrtanyán.
Május 2. Pályázati határidő a nagyváradai tűzér laktanya építésére, d. e. 9 óráig.

UJDONSÁGOK.

* **Kitüntetett segédlelkész.** Ő felsége a király **Papp Tivadar** szamosújvári őrmény-katholikus segédlelkészét félszázados buzgó működése elismerésül az arany érdemkeresztrel tüntette ki.

* **Vizsgálatok a prem. főgymnáziumban.** Közeledik az év vége, közeledik a vizsgálatok ideje. A diákok egy része szívzorongva, másik része örömmel várja ezt az időt, mikor egy pár hónapra megszabadulnak az iskola poros padjaitól. Természetesen legnagyobb a VIII-ik osztályosok öröme, a kik siker esetén a gymnáziumtól szabadulnak meg ezzel a vizsgával. S hogy várják ezt a megszabadulást, mennyi szép reménnyel néznek a kecsgetető jövő elé. A helybeli róm. kath. főgymnázium VIII-ik osztályos növendékei már csak május hóban járnak iskolába, júniusban megkezdődnek az osztály vizsgálatok. Sorrendjük a következő: Május 2-án a vallástannál; 4-én a magyar, német és latin nyelvből; 6-án a görög nyelvből, történelemből és bölcsészettől; 8-án a matematikából, fizikából és a görög pótló-tárgyakból. A VIII-ik osztályos magántanulók vizsgálatának írásbeli része május 4-én, a szóbeli pedig 5-én lesz. Azon I—VII. osztályos tanulóknak, kik a folyó

tanév végén magánvizsgálatot óhajtanak tenni, az előző tanévben nyert bizonyítványukat keresztlevelekkel együtt május hó 15-ig kell be-terjeszteniök a főgymnázium igazgatóságához.

* **Kinevezés.** A nagyvárad m. kir. pénzügy-igazgatóság **Dobó Miklós** margittai adóhivatali gyakornokjelöltét ugyanezen hivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

* **Bölöni Sándor.** Jókor a reggeli órákban kitűzték a »Biharmegyei nemzeti kasszinó« erkélyére a gyászlobogót, s pár percz alatt elterjedt a híre a városban, hogy Bölöni Sándor meghalt. Nagyon régen, a múlt év deczember hava óta betegeskedett már s nagy szenvedéstől szabadította meg tegnap éjjel a halál. Influenzából keletkezett a betegsége, heves agyárk, melynek következtében már szemévilágát is régen elvesztette s meg volt már törve testileg, lelkileg nagyon, amikor most végre bekövetkezett a halála. Bölöni Sándor ismeretes, tevékeny tagja volt a társadalomnak, megérdemli, hogy egy pár jó szót mondjanak róla embertársai halála után. Jeles régész, író és politikus veszett el benne. 1855-ben született Ugrán, Biharmegyében. Iskoláit a nagyváradai főgymnáziumban végezte. Már gymnázista korában foglalkozott a történelmi tudományokkal. Erre jó alkalmat szolgáltatott neki az e század első felében kihalt **Ugray** régi nemes családnak levéltára. E levéltárt ő nagyanyja után, aki Ugray leány volt, örökölte, s azt szépen évröndbe szedte. Egy pár a protestáns egyháztörténetre vonatkozó oklevelet le is másolt belőle s azokat a »Századok«-ban közölte. Alig hogy iskoláit elvégezte Gyalóky Lajos — most budapesti rendőrkapitánynyal együtt megalakította a Biharmegyei régészeti és történelmi együletet, s másfél évig szerkesztette az együletnek közlönyét. Szép történelmi könyvtárt is gyűjtött össze. Volt olyan könyve, amelyikért egymagáért 600 frtot adott. 1884-ben Szilágy vármegye történetének megírását vállalta magára, s e végből több levéltárt átkutatótt. Bunyitay Vincze társaságában Szilágy-megyét beutazta. Műemlékeit lerajzoltatta; de aztán a vármegyében a mű kiadására nézve nem tudott megegyezni. s e miatt munkája, melyet közbejött betegsége miatt különben sem tudott volna bevégezni, abban maradt. 1878-84. az ugrai kerület képviselője volt. Eleintén kormánypárti programmal, de a bosnya okkupáció miatt csakhamar a függetlenségiékhöz pártolt. Később egész betegsége bekövetkeztéig tanulmányainak és gazdaságainak élt. Elhalálása alkalmából a család a következő gyászjelentést adta ki:

Nagybölöni Bölöni József és neje Nedeczky Ferike, mély fájdalommal tudatják a szeretett testvér illetve sógornak Nagybölöni Bölöni Sándornak élete 41-ik évében, f. évi április 14-én este háromnegyed 12 órakor hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A végtisztességtétel az ev. ref. vallás szertartása szerint, Nagyváradon Korona-utczán lévő lakásán 1896. évi április 16-án délelőtt 11 órakor tartatik. Ezután a kedves halott Ugrára fog szállíttatni, ahol a f. hó 17-én délután 2 órakor, a szokásos szertartás után az ev. ref. templomból a családi sírkertbe örök nyugalomra helyeztetik. Mely végtisztességtételre az elhunytak rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak.

* **A törvényszéki palota.** Megemlékeztünk már az igazságügyi miniszterium leiratáról, melyben azt kívánja a várostól, hogy a törvényszéki palota építése tekintetéből tegyen kötelező nyilatkozatot arra nézve, hogy a város általános csatornázása elkészül-e 1898-ra. Vagy ha a csatornázás később lenne kész, a fekáliák levezetésére szolgáló belső vezetékek átalakításának költségeit: 10,000 frtot, vállalja magára a város. A tanácsülés tegnap foglalkozott a miniszter le-

íratával s megbízták a főmérnököt, adjon véleményét, vajjon kész lehet-e legalább a törvény-szék környékére szolgáló csatornázás az 1898. évre. Megbízták továbbá a főmérnököt, hogy tegyen számítás, vajjon az esetleges későbbi átalakítás belekerül-e 10,000 frtba.

* **A hegyválasztmány ülése.** Nagyvárad város hegyi választmánya tegnap délután ülést tartott dr. Sipos Árpád elnöke alatt. Jelen voltak: dr. Molnár Imre, Füredi László, Wiener Jenő, Tichy Gyula, Kaczián Károly, Bordé Ferencz, Serdült Bálint, Csobánecz Lajos, Farkas Imre, dr. Kutiák Ágoston és Markus János hegybíró. A hegybíró felolvasott jelentését tudomásul vették s ennek kapcsán kimondták, hogy a darázs pusztítását ez évben is foganatosítják. A szőlők permetezéséhez 5 mm. rézgálicot rendeltek a melyet beszerzési áron bocsátanak a szőlősgazdák rendelkezésére. A kik jelentkeznek, a permetezést a költségek megtérítése mellett a hegybíró közvegi végzik; a nagyobb területek tulajdonosai házálag kötelesek végezni a permetezést, hogy ne vegyék egészen igénybe a hegybíró embereit. A telep felügyelő-bizottságába az eddigi elnököt, alelnököt és tagokat választották be.

* **108 koporsó.** Dr. Péchy Károly a „Szabadság”-ban egy nyilatkozatot tesz közzé, amelyben a „csodadoktor” manipulációi ellen kel ki. Szerinte a hegyi doktor „zöld villanyos és lapos pilulás” gyógykezelésének egy év alatt csak négy községből Nagyvárad mellett 108 áldozata van, akiknek a hosszú névsorát is közli. Dr. Péchy szerint a csodadoktornak a vidéken ágensei vannak, akik fizetést huznak. A nagyvárad-i rendőrök és a vidéki csendőrök között vannak az ágensek fejei. Mindezek olyan vádak, a melyek a bűnügyi vizsgálatot provokálják, s értesülésünk szerint egyik szomszéd községben már több exhumálás is történt. A hirhedt csodadoktor ez idő szerint a b b a z i á b a n időzik. A hirrel kapcsolatban dr. Péchy Károly cs. és kir. ny. törzsorvos annak a kijelentésére kért fel bennünket, hogy ezt a szenzációs cikket nem ő írta, hanem a bihari körorvos dr. Péchy Károly.

* **A velencei népkör jubileuma.** A várad-velence és váraljai „Népkör” ez évben tölti be 25 éves fenállását s a negyedszázad után felbomlás fenyegeti a Katona-város ez egyetlen társaskörét. A kör elnöke: Marx Ferencz és alelnöke: Sándor Alajos leküszöntek a kör vezetéséről s a választmány is le akar köszönni. A tagok egy része azon fáradozik, hogy a kör alapítóját, Szmétka György nyug. tanítót nyerjék meg elnökül, a mely által a „Népkör” jövője biztosítva volna, mert odaadó, buzgó vezetőre lenne szert. Azt hiszik, a kör fenállásának érdekében meghozza Szmétka György a tagok óhajához képest ezt az áldozatot.

* **Halálozás.** Egy kiterjedett, előkelő családot borított gyászba folyó hó 14-én a halál: Nem jött váratlanul, hosszas betegség előzte meg, s talán jótétemény is volt az elhunyt, de azért fájdalmas volt, mert jó anyát kedves feleséget és rokont vesztettek el benne. Paláddy Győzőné, szül. báró Luzsenszky Amália halt meg s halála gyászba borította a Paláddy — báró, Luzsenszky és báró Döry családot, melyek a gyászestéről a következő jelentést adták ki:

Paláddy Győző férje, báró Luzsenszky Zsigmond bátyja, Leicht Géza mostoha öccse, Paláddy Antal fia és unokái Paláddy Sámuel és neje Butyán Veronka s gyermekei, Paláddy Mária és férje Boros János s gyermekei, Paláddy Pál sógor és sógornő úgy a maguk, mint számos más rokon, ösmerős és jóbarát nevében is fájdalommal tudatják a jó nő, illetve testvér, sógor és sógornő, Paláddy Győzőné szül. báró Luzsenszky Amáliának folyó évi április hó 14-én este fél 10 órakor, életének 47-ik s boldog házassága 28-ik évében hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 18-án d. u. 3 órakor fognak a gör. kath. egyház szertartása szerint Körözs-Topán örök nyugalomra tétetni, mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívtnak.

* **A városlejtmerése.** A város csatornázásának előmunkálatain már dolgoznak a Walser cég szakértői. Az utcák egyes pontjain vas-számokat illesztenek be a falakba, mely az illelő hely lejtmerésénél megállapított tengerszín feletti magasságot jelzik. Jelenleg a Külvárosban eszközli két mérnök a munkálatokat.

* **A bratkoviczei huszárok utazása.** Utaznak a bratkoviczei huszárok, katonai fegyverruhába öltöztetve és erős fedezettel viszik őket a fogságba, hogy a rájuk szabott büntetést leüljék. A szegény legények, kik aligha hitték, hogy kezükön bilincsel látják viszont hazájukat, ma érkeztek meg vonaton Sátoralja-Ujhelyre, ahonnan félórai megállás után tovább szállították őket Komáromba. A komáromi börtön vastag falai között töltik le majd a büntetést, amelyet a katonai törvényszék rájuk mért. A fellázadt huszárok közül csak a négy legsúlyosabb büntetéssel sújtott legényt, köztük Borost, szállítják Komáromba, míg a többi álmáshelyén fog bünhödni. A huszárok megérkezésének csakhamar híre futott Sátoralja-Ujhelyen s nemsokára nagy néptömeg verődött össze a pályaudvaron.

* **Dobó Miklós ünneplése.** Dobó Miklós csanádgyházmegyei apátkanonok szombaton ülte meg Temesvárott 50 éves áldozári jubileumát. Délelőtt 9 órakor a székesgyházban olvasta aranymiséjét; mise után a klerus testületileg tiszteltgett a jubiléusánál. Dobó apátkanonok 1823-ban született Szegeden és 1846. évi április hó 11-én szenteltetett fel áldozárra Temesvárott. Még ugyanazon évben Szeged-Palánkra segédlelkésznek, 1847-ben pedig Csókára plébánosnak nevezték ki. 1864-től 1872-ig mint szeged-rókusai plébános áldásos működést fejtett ki. 1872-ben címzetes és 1877-ben való-ságos kanonok, 1879-ben apát lett. Ő Felsége 1881-ben a szegedi rekonstrukció munkálatai körül szerzett érdemei elismerésül a Lipót-rend kiskeresztjével tüntette ki. Dobó Miklós tevékeny munkás tagja Temesvármegye törvény-hatósági és közigazgatási bizottságának is. A köztisztvisletben és közszeretben álló jubiléus minden oldalról melegen üdvözölte arany miséje alkalmából.

* **Kiskoru.** Az öreg Kollmanhoz megy valamely ügyes-bajos ember, akinek az írásába az éveit is bele kell vezetni.

— Hány éves?
— Keröm — mondja az ember — kiskoru vagyok.
— Kiskoru? Hisz elmúlt maga már harminczöt is!
— El én. Harminczhét löszök éppen anyáron.
— Hát akkor miért kiskoru?
— Azért keröm szépen — véli szerényen az ember — mert még nincsen feleségöm.

* **Nagyvárad postakocsik a kiállításon.** Bodánszky Lipót nagyvárad postakocsigyáros ujjabb postakocsijaival annyira megnyerte a kereskedelemügyi miniszterium és a szakértők tetszését, hogy a kiállításra több postakocsit rendelt meg nála a miniszterium, a melyek a kiállítás posta-osztályában lesznek kiállítva. Az új találmányu posta-kocsik wertheim belső szerkezettel vannak ellátva, s igen megnehezíti a postakirablását. Tegnap szállította fel Bodánszky a postakocsikat a fővárosba. Az utcán a kocsigyár munkásai vonták a csinos járműveket, természetesen nagyközönség verődött össze az utcákon a kocsik körül. Ilyen posta kocsikat fognak alkalmazni ezután a magyarországi postahivataloknál. A helybeli postaigazgatóságnál is elismeréssel nyilatkoztak a postakocsikról.

* **Millenniumi faültetések.** Az egész országban a millennium emlékére emlék-fákat ültetnek. Nagyváradon már Pékánovits Imre főmérnök és dr. Persz Adolf jogtanár ültettek a szőlőkben igen szép ilyen emlék-fákat. Ezenkívül a nagyvárad m. kir. honvédpáncsnokság ültetett a honvéd lakánya udvarán két szép növésű tölgyfát a legénység jelenlétében, szép növésű tölgyfát a legénység jelenlétében, szép beszédet intéztek magyar és román nyelven az ezredéves forduló jelentőségéről.

ről. Nagyvárad városa a városi kertben egy diófát ültetett eddig, azonkívül két szép tölgyfát fog még ültetni a Széchenyi-téri hosszú sétányon, a mostani városházával szemben.

* **Templom-tatarozás.** A ujjvárosi ev. ref. templom tetőzete annyira elavult, hogy közbiztonsági szempontból új tetőzetet kellett készíteni. A munkálattal már elkészült Guttman József építőmester, s a felülvizsgálatot folyó hó 17-én, holnap délután ejti meg a hatóság.

* **Uteza-locsolás.** A vízvezetési csövekből az elmúlt nyáron rengeteg vizet pocskoltak el utezalocsolásra, mert nem vigyáztak kellőleg, hogy csak a szükséges vízmenységet szórják széjjel a locsoló tömlővel, hanem a csatornákat táplálták inkább. A Walser-cég ajánlatot tett, hogy locsoló kocsikat alkalmazzon a város s ezzel ott lettünk volna, mint akkor, midőn még nem volt vízvezetékünk. A városi tanács tegnapi ülésében foglalkozott a Walser-cég ajánlatával s nem fogadta el a locsoló kocsik alkalmazását. E helyet megbízták a főmérnököt, terjesszen elő véleményes jelentést, nem volna-e célszerűbb s mily összegbe kerülne a mai tűzesapok mellett sürűbben kisebb hydransok létesítése a locsolás helyesebb keresztülvitele végett.

* **Uj szivarka-fajok.** A dohányozókra jó idők járnak. A dohány-jövedék a millenáris új szivarfajokon kívül még tíz faj valódi egyiptomi szivarka különlegességet fog május 1-étől kezdve a következő árak mellett forgalomba bocsátani: Nestor Gianaclis kairói gyárból: Sultana (szopóka nélkül) aranyvéggel 100 darab 8 frt. King (szopóka nélkül) aranyvéggel 100 darab 5 frt 50 kr. Surfine (szopóka nélkül) 100 darab 4 frt 50 kr. Extra fine (szopóka nélkül) 100 darab 4 frt. Kyriazi Fréres kairói gyárból: Jockey-Club (szopóka nélkül) 100 darab 7 frt 50 kr. Imperatore (szopóka nélkül) 100 darab 5 frt. Elite (szopóka nélkül) parafa véggel 100 darab 4 frt 50 kr. Dimitrinó et Co. kairói gyárból: Shepheart's Hotel (szopóka nélkül) aranyvéggel 100 darab 6 frt. Pour les Princes (szopókával) 100 darab 4 frt. Luxor (szopóka nélkül) 100 darab 3 frt 50 kr.

* **Sülyedő föld.** Nagy meglepetés érte a napokban Mónus István hódmezővásárhelyi gazdálkodót. Mikor kiment a gorsai tanyájára, elszörnyűködve kellett tapasztalnia, hogy luczernás földjének egy része eltűnt. A luczernás föld egy darabja ugyanis 2 öl hosszúságban és egy öl szélességben lesülyedt 2 ölnyi mélységre. Az elsülyedt részt óvatosan megvizsgálták, de sem régi kutnak, sem valami gödörnek nyomaira nem akadtak, mert a szakadás helyén a természetes földréteg látszik. A tulajdonos azt állítja, hogy a föld még folytonosan sülyed most is.

* **A pithia felsülése.** Couédon Henriette kisasszony, a párisi jósnő, már sokszor felsült a jóslataival, de úgy még soha, mint néhány nap előtt, amikor Saussier tábornok ment hozzá jóslatot kérni. A tagbaszakadt, kövér tábornok a leány elé ült, aki kataléptikus álomban meglapogatva a tábornok gyomrát, így szólt:

— Távozzék nyugodtan: leány lesz a kicsi. A tábornok jóízűen nevetve, így felelt:

— Majd ha néhány hónap múlva visszavonulok, lesz minek örülnöm.

A felekezet nélküli tanár.

A felekezetnélkülivé lett szolnoki tanárnak előadásai korán termik gyönyörűséges gyümölcsüket. Szolnok város lakosságát izgatottságban tartja, az a hallatlan botrány, melyet az „Alkotmány” tudósítása nyomán itt közlünk:

Vasárnap délelőtt midőn a város plébánosa a templomhoz közeledett, látta hogy a templom éjszakra fekvő oldalán levő ajtón négy fiatal ember fékvesztett rivalgással, hangos hahotával, duhaj módon hagyja el Isten hajlékát.

A suhanczok szokatlan magaviselete nyomban felkeltette a plébános figyelmét és épen rendre akarta őket utasítani, mikor látja, hogy

egy a négy közül cinikus szemforgatások közt nagyot köpött. A köpésre vetvén tekintetét, borzadva látja, hogy a modern szörny a legfőlségesebb oltári szentséget köpte ki az utca sárába. A förtelmes botrányra lelkében felháborodott plébános elnémult és kötelességét teljesítendő, nyomban a meggyalázott isteni Mester oldala mellé állott, hogy a templomba jövő ajtatos hívek rá ne tapossanak.

Közben parancsot adott az öt kísérő harangozónak, hogy egy korporálét hozzon ki, — melylyel a meggyalázott Oltári szentséget illő helyére vihesse el. Egyben megállította a duhaj társaságot és megkérdezte a gyerkőc nevét s aztán elbocsátotta a még mindig duhajkodó társaságot. A tudakozódó plébános azután megtudta, hogy a duhaj társaság a helybeli állami főgymnázium hatodik osztályának növendékeiből állott, azon osztályé, melynek élén a legközelebb felekezetté lett Pósch Jenő állami gymn. tanár áll.

Ugyancsak a napokban történt, hogy a szolnoki plébánia egyik segédlelkésze a legfőlségesebb oltári szentséget haldokló embertársunkhoz vitte. Az uton két fiatal emberrel találkozott, kik hozzá közel jutván, szemébe nevettek és feltett kalappal mellette elmenvén, egyik hangosan ily szavakra fakadt:

— Ez az Isten nekem bemutatva nincsen, tehát neki köszönni nem tartozom! s aztán hangosan nevetve távoztak.

A szentséget vivő segédlelkész megtudta, hogy a nevezett botrányhősök szintén a szolnoki állami főgymnázium hatodik osztályának növendékei.

Wlassics miniszter a képviselőházban Vajaynak interpellációjára adott válaszában megígérte, hogy, ha Pósch viselkedése a tanulók vallásérkölcsei nevelését veszélyeztetni fogja, úgy intézkedni fog. Tehát érdeklődéssel várjuk a közoktatásügyi miniszter intézkedését a történetek után.

Orvosokról és csodadoktorokról.

A hegyi csodadoktor ügye megint felszínre került. Felszínre hozta egy támadás, amelyet az orvosi tudomány reputációja érdekében intézett ellene egy professzionatus orvos.

Sokat beszélnek a dologról, s különös, hogy intelligens emberek is egész komolyan védelmére kelnek a kuruzslónak: »Nem csoda: ha egy-két »gyógyítás« sikerül egy laikus embernek, a hír mindjárt szárnyra kapja, s ösztönlik a nép a csodadoktorhoz. Hogy hány embernek nem használt a csoda-kúra, arról aztán hallgat mindenki. S amint bizonyos, hogy sok esetben »pater incertus est«. — éppen olyan bizonyos az is, hogy nem lehet megállapítani, hogy az orvos-e, vagy csupán a természet gyógyította meg a beteget?

Mert voltaképpen az orvos sem gyógyít, a modern orvosi tudománynak nem az a célja és a feladata, hogy a betegséget meggyógyítsa, (mert erre képtelen) — hanem csak az, hogy a betegség természetes és gyors lefolyását elősegítse. Az életerő gyógyít, az orvos csak ügyel, hogy a betegség gyors és könnyű lefolyását meg ne akasztja valami. A betegség mikor az orvost hívják, a legtöbb esetben már egy feltartóztatlan fiziológiai processzus, amelynek útját állni nem lehet.

Az orvos tulajdonképpen csak előkészíti az utat, amelyen a természet akadálytalanul működhetik gyógyító munkájában. Az orvos csak a hátráltató dolgokat tűzi el, pl. a lázat, a torok kiszáradását, a vérkeringés lassúságát, izaszt, nedveket választ ki a gyomorból, a mellkasból, — stb. stb., de nem gyógyít semmit, csak segít a természetnek, mint a bába a születésnél.

A »csoda doktorok« azonban mégis veszélyeztetik a közegészségügyet. Mert minden szer, még a tiszta víz is fiziológiai elváltozásokat hoz létre a testben. Ezeket az elváltozásokat a

csodadoktor, aki az orvosi tudományokat nem tanulta, nem ismerheti, következképp nem tudja, hogy mit csinál, csak a véletlenre bizza magát. Az orvosnak ellenben az emberi testből a legkisebb szövetdarabot is kell ismernie, s tudnia kell, hogy bizonyos szerek ebben a szövetben micsoda elváltozásokat hoznak létre.

Az meg éppen elképzelhetetlen elfogultság, mikor értelmes, intelligens, fizikát tanult emberek feltűnnek a kék vagy zöld villanyosságának, amelyet üvegben árul nekik a csodaorvos. Az ilyen humbug alkalmas eszköz lehet arra, hogy a tudatlan népet szuggerálja vele az orvos, de hogy komoly jelentőséget tulajdonítanak neki intelligens, hajdan közép iskolába járt emberek, — az megfoghatatlan.

Különben az is igaz, hogy a legtöbb esetben nem az orvos az oka a beteg felgyógyulásának. »A legtöbb beteg — mondja egy világhírű angol orvos — éppen az orvos és gyógyszeres daczára gyógyul meg«.

Rendkívül nagy optimizmus kellene ahhoz, hogy minden orvosban, vagy az orvosok nagy részében a tudomány fölött bajnokát, gyógyításra alkalmas és képes embert, stb. lássunk. A tudománynak is vannak proletárjai, akik évek hosszú során talán véletlenségből, talán a vizsgáló tanárok elnézéséből hozzájutnak a diplomához, s aztán hozzáfognak a praxishoz, holott csak a legelemibb dolgokról van éppen halvány fogalmuk. Ez minden pályán elkerülhetetlen dolog, de hogy ilyenek is vannak a világban, az még nem jogosíthat fel senkit arra, hogy elítélje az orvosi tudományt, s e szellemi proletárok helyett az egész orvosi kart.

Tapogatózás még nagyon sok dolog, s gyakran nem tudja az orvos, hogy mi idézhette elő a gyógyulást. Ezt bizonyítja egy kitűnő anekdota is, melyet a hegyi doktor ügyének emlegetése alkalmából incidenstálier hallottam.

Régen, harmincz vagy negyven évvel ezelőtt egyik szomszédos községben egy paraszt ember veszedelmes szemfájást kapott. Már nagyon el lehetett keseredve, mert elhatározta, hogy megmutatja beteg szemét az orvosnak.

Az orvos megnézte, s ki is mondta az ítéletet:

— Nem segít ezen már a paprika sem!

A paraszt elgondolkozott és hazament. Otthon odaszólt a feleségéhez:

— Hallod anyjuk, a doktor azt mondta, hogy már a paprika sem segít a szemeimben. Hátha megróbálnók?

Meg is próbálták. Az asszony telefujta az ember szemét paprikával. A »páziens« iszonyu kinokat állott ki három hétig, s aztán teljesen meggyógyult, visszanyerte a látását, s hálából vitt egy pár birkát az álmélkodó orvosnak.

Vanitatum vanitas minden, de leginkább az orvosi tudomány. Ez igaz. De hát ha a rendkívül magas színvonalon álló, s zseniális tudósok ezrei által fejlesztett, gyönyörű rendszerekbe állított, s annyi a mesével határos eredmények ket felmutatni tudó orvosi tudomány is csak vanitatum vanitas, akkor mit szóljunk a hegyi csoda-doktor, a volt gazdatiszt, s a bukott bérli gyógyítási »tudományáról?« Ha csak föl nem fedezte az orvosi tudományoknak azt a »bölcsék követ«, amelynek a létezésében 1896-ban a XIX. század legvégén, úgy látszik már legfőlebb csak Nagyváradon és közeli környékén hisznek egyesek.

Egy kártya-király.

A saison uralkodó plánétája határozottan a kártya.

A lapok régi, új és legújabb kártya afférek irnak, arról beszélnek szalonokban, az utcán, a parlamentben, mindennap spillereket lepleznek le és terem a hamis-kártyás, mint a gomba.

A kártya aktuális és talán sohasem foglalkoztak theoriában többet a harminczkét levelű ördög-bibliájával, mint most.

Ha nem is éppen spillerekről, de egy nagyon szerencsés játékosról akarok egyet-mást elmondani, a kire bátran ráülök Jókai szegényének a czime: Egy játékos, a ki mindig nyer.

* * *

Emberséges csizmadia volt Nagyváradon Baji uram, a ki egész nap szorgalmasan kezelte a mustát és csinálta egymásután az őszinte, szeges talppal ellátott paraszt csizmákat.

Dolgozott az öreg és sokszor korholta fiát, a ki semmi kedvet nem mutatott a dratva és csirizestálhoz és sokkal inkább szeretett gavalléroskodni járnival a Fekete Sasba és huzatni Hamza Miskával.

De ördögösen csinos, elegáns külsejű gyerek is volt a fiatal Baji, úgy, hogy ha vasárnaponként kiöltözött és fiakkerbe dobva magát hajtatott a Püspökfürdőbe, gróf-urfinak is beillett volna.

Egyéb uri passziók közt nagyon szeretett a fiatal Baji annak a négy dámanak is udvarolni, a kik noha hus és vér nélkül valók, de nem engednek szeszély dolgában az élő asszonyoknak.

Eleinte csak mester emberekkel kártyázgatott, majd vagyonsabb kereskedőkkel és mindig nyert. Azóta nem képes visszaemlékezni nagyváradi ember, hogy vesztett volna.

Mikor a kártya nyereségből felt a gavallér életre, Baji a legjobb körökbe is befurakodott és — noha a váradiaik mindig igen kényes, finom izlésű emberek voltak — a rendkívül elegáns, megnyerő fiatal embert nemesak túrték, de szívesen is kezdték látni maguk közt.

Ekkor tájban Baji elhíresztelte, hogy családja a beregi Bajaiaktól szakadt el shogy nagyatyja csak azért adta atyját csizmadia mesterségre, mert sehogyan se ment fejébe a bőtü.

A mese hívőkre talált. Ettől a percztől kezdve az ifjabb Baji megváltoztatta nevének ortográfiáját, Baynak írta magát és őtágu koronát himeztetett zsebkendőjére.

A szerencse végkép belébolondult. Egész mondakör támadt erről.

Egy izben bementa »Fekete Sas«-ba és partnerek után nézett.

Csakhamar akadtak, köztük Dunkel Mihály is, a montani Szent-László, akkor Dunkel-féle gőzmalom tulajdonosa.

Huszonegyet játszottak, de nagyon magas összegekben.

Bay nyert, egyre nyert, úgy, hogy partnereinek kiverte a verejték a homlokát és a kibicek is kimeredő szemmel nézték az örületes játékot.

Dunkel végre az utolsó ezresét tette föl — ez is eluszott.

Főlakart kelni, de Bay hetykén reászólt:

— No még egyszer Miskabácsi, most a malomra játszunk.

Dunkel már jóformán azt sem tudta, mit is csinál, beleegyezett a propezióba — de ismét vesztett! Miután azonban a gőzmalom nem reá, de gyermekeire hagyták s övé csak a haszonélvezett volt, váltót adott Baynak a vesztett összegről és éjjel verték föl Csanády Kálmán közjegyzőt, hogy az aláírást hitelesítse.

A váltón a lejáratot kitöltetlenül hagyták, mert Dunkel a játék után ígéretet tett Baynak, hogy kifizeti a 100,000 forintot — kerekszám annyit vesztett vele szemben.

Dunkel azonban nem tudott fizetni hetek mulva sem, ekkor Bay kitöltötte a keletet és elárvereztette a malmot.

Az árvaszék emiatt a Dunkel örökösök nevében pörölt is hosszú évekig, még akkor is, mikor már Bay nem volt Nagyváradon, de 1889-ben végre definitívi elvesztette a pört.

Bay ezután Budapestre tette át lakását, a hol nagy lábon élt, szórta a pénzt, előkelő barátságokat kötött, úgy, hogy bejutott a nemzeti kaszinóba is. Itt se hagyta cserbe a szerencse és bámulatos sikerrel játszott.

Rebesgették ugyan, hogy nem egészen tiszta kezű és rá is mondták azt, a mit D... báró,

hogy tükörsima, ezüst dohány-szelencéje tetejéből lesi meg pártnerjének a kártyajárását.

Apró fogásokon is rajta kapták s nemsokára szükkelt neki Macedonia...

Kiment külföldre és Monte-Carloban oly szerencsével játszott, hogy egy ízben öt nap egymásután spregolta a bankot. Évekig játszott óriási szerencsével külföldi játéklarangokban; de végre annyira réme lett a rouge et noir bankárainak, hogy például Monakóból kitiltották és nem volt szabad a kaszinót látogatnia.

Már akkor, mikor ez történt, nem sokat törődött vele, mert több millióra menő vagyont nyert össze.

A francia lapok sport és szalon rovaiban gyakran találkozunk egy magyarnévvel, mely nekünk itthon mégis oly idegenül hangzik: Comte de Várad. Nincs nekünk ilyen grófunk, se cenzusos, de csak amolyan gyöpre eresztett...

A comte de Várad ott van a regatákon, a melyen a walesi herceg is részt vesz, ősmert alakja a longchamps-i versenyeknek, habitúje a párisi színházaknak és hálványa a haute marque-nek...

A comte de Várad, a szép, elegáns gentleman hongrois, a ki nem más, mint az emberséges Bay uram, a katonavárosi eszmáimester fia...

Mert és nyert, bizonyítva, hogy: audaces fortuna invat.

Lapunk egyes számai a következőkben lettek kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-téle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Frankl Muri tőzsde és hírlapelárúsi Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac,
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.

Püspökladány-Budapest
felé gyorsvonat 8³⁰ regg.,
2³⁰ éjjel, személyvonat
11³⁰ d. e., 2³⁰ d. u., 11³⁰
éjjel.

Kolozsvár felé gyorsvonat
7¹⁵ este, 2³⁰ éjjel, vegyes-
vonat 12⁰⁰ d. u., sze-
mélyv. 3³⁰ délután, 2⁰⁰
éjjel.

Csaba-Arad-Szeged felé
személyvonat 10³⁰ d. e.,
4³⁰ d. u., vegyesvonat
7³⁰ este.

Belényes-Vaskőh felé ve-
gyesvonat 4³⁰ reggel, 1³⁰
d. u.

Érmihályfalva felé ve-
gyesvonat 6¹⁵ r., 4³⁰ d. u.

Ösi-Köt-Gyoma felé sze-
mélyvonat 6³⁰ r., vegyes-
vonat 2¹⁰ d. u.

Vonat érkezik Nagyváradra.

Budapest-Püspökladány
felől gyorsvonat 7⁰⁰ este,
2¹⁰ éjjel, vegyesvonat
7¹⁵ r., személyvonat 3¹⁵
d. u., 1³⁰ éjjel.

Kolozsvár felől gyorsvo-
nat 8³⁰ regg., 2¹⁰ éjjel,
vegyesvonat 8 r., sze-
mélyvonat 11¹⁵ d. e.
10⁴⁵ éjjel.

Arad-Szeged-Csaba felől
vegyesvonat 8³⁰ r., sze-
mélyvonat 9³⁰ d. e., 5³⁰
d. u.

Vaskőh-Belényes felől
vegyesvonat 11⁰⁰ d. e.,
9³⁰ este.

Érmihályfalva felől ve-
gyesvonat 8¹⁰ r., 9¹⁵ este

Gyoma-Köt-Ösi felől ve-
gyesvonat 10⁰⁰ d. e.
személyvonat 8 este.

EGYLET.

A biharmegyei tankerületi tanítótestület folyó évi május 13-án, délelőtt 10 órakor Nagyváradon, a vármegyeház nagy termében, a millennium megünneplésére nyilvános diszgyűlést tart, melyre úgy a tantestület tagjait, mint a nagy közönséget ezennel tisztelettel meghívom. Tárgysorozata a diszgyűlésnek: 1. Kölcsény himnusza. Beleznay Antal testületi tag vezetése alatt együtt éneklő a közönség. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Eszenyi Sándor tantestületi elnök. 3. A magyar népnevelés története. Irja és felolvassa: Vaday József testületi

tag. 4. Alkalmi óda. Irja és szavalja: Tóth József tantestületi tag. 5. Bezáró beszéd. Tartja: Eszenyi Sándor. 6. A »Szózat«. Beleznay Antal testületi tag vezetése mellett éneklő a közönség. Nagyváradon, 1896. április 15. Eszenyi Sándor, tantestületi elnök.

A »Polgári-kör« közgyűlése. A nagyvárad »Polgári-kör« április hó 26-án, vasárnap délután 4 órakor tartja rendes közgyűlését a kör helyiségében.

REGENY-CSARNOK.

Regény a Mars bolygón.

Irta: Laurie André.

11

Véletlenül reáléptem a kutya lábára. Ez elkezdett vonítani, de nemsokára elhalt.

— Lám, ilyen az állat. Nincs esze és így könnyen felejt. E kutya sem tudja már, hogy az előbb a lábában fájdalmat érzett.

— Dehogy! Van az állatnak is esze. Ezt is csak a földön gondolják még. Az állatok egymás nyelvén szintén megértik egymást.

Nézze csak a madarakat, a kutyákat vagy bármely állatot.

Akoleia mindenfelét parancsolt a kutyának, ez pedig engedelmeskedett urnőjének. Véletlenül reáléptem a lábára. A kutya elkezdett vonítani, de csak hamar elhalt.

Lám, milyen jó az állatunk. Hamar felejt el, a mit érzett, — mondtam Akoleiának és elkezdtem a kutyát magamhoz hívogatni. Már nem félttem tőle, de az félénken visszahúzódott tőlem és Akoleia mellé állt.

— Mégis csak van az állatnak is emlékezete, — mondtam Akoleia. — Ime, e kutya sem akar többé önhöz menni, mert fájdalmat okozott neki.

— Hogyan? Tehát azt hiszi, hogy az állatnak van esze? — kérdeztem kíváncsian.

— Hogyne volna. Önök a földön e felett sokat törnek fejüket.

— Csakugyan azt hiszi, hogy az állat értelmes lény? Hiszen nem tud beszélni és nincsenek gondolatai.

— De igenis tud beszélni, nézze csak, ha a madarak együtt csicseregnek, ha a kutyák egymás ellen morognak, nem-e értik meg egymást? És az én kutyám is nem végzi-e a legcsodálatosabb dolgokat?

Csakugyan Akoleia kutyája mindenhová elkísérte urnőjét és akármit parancsolt ez neki, mindent hűen teljesített.

Még tovább akartam e tárgyról beszélni, de azon szék felett, a melyen Akoleia ült, egy kép lógott, mely magára vonta figyelmemet. Akoleia képe volt.

A képen Akoleia még szebb volt, mint a valóságban és mégis oly hü volt, hogy élni látszott. Örczái rózsás pirban égtek, testét pedig könnyed, egyszerű fehér ruha fűtte. Elgondolkodtam mindazon képeken, a melyeket életemben a földön láttam, de hiába erőltettem meg emlékező tehetségemet, ily szép képre nem tudtam visszagondolni. Milyen magas foku lehet itt a Mars bolygón, a hol ily gyönyörű képeket tudnak készíteni, a festészet művésze? Leghíresebb festőink képei ehhez képest csak gyarló mázolások.

Akoleia észrevette felindulásomat.

— Tetszik-e kép?

— Nagyon, nagyon! — Mondottam én. — Szeretném látni a művészt, ki ily remek műveket tud alkotni.

— Azt nem láthatja.

— Hogyan, talán nem él már?

— Nem is élt.

— Nem élt? Nem értem az egészet. Hogyan készült tehát e kép?

— Az nagyon egyszerű.

Már régen felhagytunk a nehézkes festéssel, mert a tükör egészen hü képet ad nekünk.

— De a tükör képe csak pillanatnyi, ez pedig állandó.

Eppen ebben rejlik nagy vívmányunk, hogy állandósítani tudtuk a tükör képét.

— Hogyan önök nem használják többé a festészetet? Lehetséges ez?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Holdházy meghalt.

Győr, ápr. 14. (Saját tud. távirata.)

Holdházy püspök, ki már hosszabb idő óta betegeskedik, ma reggel meghalt.

A német császár Bécsben.

Bécs, ápr. 14. (Saját tud. távirata.)

Ö Felsége királyunk és Vilmos németcsászár ma csapatszemlélt tartottak. Ö Felsége királyunk elvezette a német császár előtt a Vilmos ezredet. Ezután pedig Vilmos császár vezette el az ezredet ö Felsége előtt. Mária Jozefa főhercegnő és modenai hercegnő e tisztelgéseket a kocsiból nézte végig. Ezután Vilmos császár a hetedik ezred kaszárnájában a tisztekkel reggelizett, délután pedig meglátogatta a megboldogult trónörökösnek sirját és itten rövid ideig imádkozott. Öt órakor katonai jellegű udvari ebéd volt, a melyen nagybárá katonai méltóságok voltak hivatalosak. Vilmos császár többeket rendjelekkel tüntetett ki. Lichtenstein gróf helyettes főudvarmesternek a vörös sasrend nagy keresztjét, Welsersheim külügyi osztály főnöknek az első osztályú vörös sasrendet, Szécseny gr. külügyi osztályfőnöknek pedig az első osztályú koronarendet adományozta. A német császári pár este nyolcz órakor utazott el.

Közgazdaság.

Nagyvárad-i hetivásár.

— Április 14. —

Vásári árjegyzék a nagyvárad-i piacon 1896. április 14-ik napján tartottvásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.20—6.— Kétszeres buza 5.50.—5.30. Rozs 5.30—5.10. Árpa 5.00—4.80, Zab 6.—5.00 Tengeri 4.30—4.20 Borsó 15.—Lencse 16.—Bab 7.50. Köleskása 11.50 Burgonya 2.80 Lángliszt 12.50 Zsemlyeliszt 11.70 Fehérkenyér liszt 11.— Barnakenyér liszt 9.50 széná fuvarral 2.80. Szalma fuvarral 1.70 Szalonna 54.— kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa, bikk 3.00, tölgy 2.80, cser 3.20. 100 kiló marhahús 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaalaj 50.—. Egy liter bor 6.50, új 40. Pálinka 36 szilvapálinka 1.—, szesz 80. Egy métermázsza kő-só 10.70, nyers fagygyu 25.—, olvasztott fagygyu 36.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju 36.—. Egy hektoliter ó-bor 45.—. új-bor 35.—, méz 1.60, kemény faszén 2.50, puha faszén 2.—, kendermag 8.00, köles 5.50 repeze 0.00, dió 20.00, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 38, veres hagyma 14, fog-hagyma 34, bo s 1.60, paprika 1.20 barna kenyér 10. Egy liter kóla 20, 1 mm. Bükköny 5.60 6.50 mm. Luczernamag 30 40. frtig, 1 mm. Lóhere 28.—38 1 mta. Burgondi 24.

Marha ártáblázat 1896. április 14-től egy pár első rendű jármás ökör —, —, egy pár másodrendű jármás ökör 230 270, egy pár harmadrendű jármás ökör 105, 180. 1 pár fejős tehén 60 170, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. — 85 1 drb. vágó tehén 150 kgr. —, 60 1 drb. veres borju 13.—, 1 drb. fél éves borju 14 26, 1 drb. egy éves borju 20 35, két éves borju 24 52, 1 drb. hizott sertés —, —, 1 pár fél éves sertés —, —, 1 pár egy éves sertés —, —, 1 pár két éves sertés —, —, egy drb. jó igásló 60 —0, 1 pár ökörbőr 20—22, egy pár tehénbőr 15 16—, borjubőr 5—8, 1 pár lóbőr 10.—12, 1 pár juh bőr 1.65—70.

Forgalmi kimutatás 1896. évi április hó 14-ről: Tiszta buza körülbelül 800 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 1000 hltr, árpa 100 hltr, zab 100 hltr, tengeri 600 hltr, burgonya 700 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, malacz —, hizott marha 10, jármás ökör 600, fejős tehén 500, borju 290, bivaly 6, juh és bárány 250 ló 351.

Terményfőzsdé.

Budapest, április 15.

B u z a tavaszra, bácskai	6.98
» tavaszra, északi	7.00
» szeptember-októberre, bácskai	6.74
» szept.-okt.-re északi	6.76
R o z s tavaszra, bácskai	6.48
R o z s tavaszra, északi	6.50
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.45
» aug.-szept.-re, északi	10.55

Bécs, április 15.

B u z a tiszai	7.45—7.70
» bányai	7.20—7.55
» bácskai	7.15—7.50
» szokványú őszre	7.11—7.13
» szokványú tavaszra	7.28—7.30
R o z s tiszavidéki	6.95—7.10
» szokványú őszre	6.77—6.79
» szokványú tavaszra	6.61—6.63
T e n g e r i magyar	5.70—7.00
Z a b, magyar kereskedelmi	4.50—4.52

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896 április 15 é.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99 10
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	103 25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101 25
Magyar keleti vasúti államkölcsön 1876-ból	101 25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100 70
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozási és sági sorsjegy kölcsön	140 51
Osztrák járadék papírban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.—
Osztrák korona járadék	101 25
1860. osztrák államsorsjegyek	146 50
Osztrák magyar bankrészvény	984.—
Magyar hitelbank részvény	389.—
Osztrák hitelintézeti részvény	360 20
Osztrák-magyar államvasúti részvény	351 50
20 frankos arany (Napoleon)	955.—
Német birodalmi márka	58 85
London vista	120 50
Páris vista	47 85
20 márkás arany	11 79

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

PEKARIK ENDRE

kárpitos

Nagyvárad, Kisposta-utca 364. sz.

Van szerencsém a tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy mindennemű divánok, ottomán, hencser, ebédli divánok, egyszerű és fényezett támlányokkal a legjutányosabb árban kaphatók, valamint

új garnitúrák és ócska butorok

behuzása a legjutányosabb árban készítettnek.

Ruganyos töltött matracok

10 frttól feljebb készítettnek butorszővetekből.

Készletben nagy választék.

A tisztelt közönség pártfogását kérve

75 5—15

maradok tisztelettel

Pekarik Endre,

kárpitos.

Pályázat.

A »nagyvárad első általános munkás beteg-segélyző

egylet«-nél az orvosi állás üresedésbe jött s erre pályázatot hirdet, felkérte a helyben lakó gyakorló orvos urak, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint pályázatukat f. évi április hó 26-ik napjának reggel 9 óráig az egylet irodájában Nagy-Körös-utca 713. beadni, a hol a javadalmazásról és teendőkről bővebb felvilágosítást az egylet irodavezetője mindennap a hivatalos órák alatt ad.

98 2—3.

A választmány.

Tiszta jó bor.

Szíves tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy **Olasziban, (Stiedl-ház)**

eddig Czegléd Sándor ur által birt

bor-üzletet

átvettem.

Kaphatók nálam a legfinomabb

érmelléki asztali-, pecsenye és dessert-borok,

egri vörös bor liter és hordószámra és palackokban, továbbá

hazai és valódi francia pezsgő

a lehető legjutányosabb árak mellett

Boraim hamisítatlan tisztaságáról és jóságáról beszélni fognak a tények és tapasztalatok, azért is tartózkodom a nagyhangú frázisoktól és kérem a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit.

Tisztelettel

79 8—10

D. Berger Ignác,

borkereskedő

Nagyvárad, Olasz, Bémer-tér (Stiedl-ház.)

Köszegen

Dr. Dreiszker J. sanatoriuma és vizgyógyintézete

márczius hó 30-tól nyitva.

Rendszer: PRIESNITZ és KNEIPP.

Villanyozás, massage, gyógytornászat, **diätetikai eljárás.** Teljes ellátás.

Igen mérsékelt ár. Gondos orvosi felügyelet.

Prospektus ingyen.

Az igazgatóság.

WEINSTOCK, SPITZ, GRÜNBERGER

első nagyvárad szoba-, cég-, czimfestő- és mázoló-társaság

NAGYVÁRAD, Fő-utca, a Széchényi-szálloda épületben.

A mai kor igényeinek megfelelő

festészeti műterem.

Szoba-, cég-, czimfestő- és mázolósi munkák

elvégeztetnek.

Templomok, termek, kávéházak és magánlakok festésénél művészi kivitelű márvány-utánezeteket és aranyozásokat állítunk elő.

Különlegességek üveg-czégtáblákban és czimfestésekben.

Különléle feliratok és festmények fal, vászon, fa- és bádoglemezre.

Czimerek festése, zászlók és szalagfeliratok, e szakhoz tartozó összes díszítési munkálatok.

Tapeta- és papir-maché raktár.

Kész olajban festett czimerek kaphatók és kölcsön adnak.

Mintk és vázlatok kívánatra díjmentesen.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A legolcsóbb és legjobb

festék-áru

nagykereskedés.

— Az anyag tartósságáért kezeséget vállalunk. —

Száraz és saját készítményű tisztán kezelt, olajban tört festékek, kitűnő minőségű

szobapadló-fénymázak, angol lakkok, kenczék (firniss).

Legjobb fajta ecsetek, aranyozó kellékek,

házi kezeléshöz szükséges anyagok,

kellő utasítással, szinvegyítések tetszés szerint.

49 12—20

Tisztelettel

Weinstock, Spitz, Grünberger.